

„ASZEM-szemlélet a gyakorlatban –
avagy a korrupciómegelőzés humán eszközei a közzolgálatban”
c. szakmai tudományos konferencia

**A BELÜGYMINISZTERIUM ÁLTAL
VÁLLALT FELADATOK
- CÉLKITŰZÉSEK ÉS EREDMÉNYEK -**

**Dr. Malét-Szabó Erika Ph.D r. alezredes
főtanácsadó**
projekt szakmai vezető

**Budapest,
2023. május 30.**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A PROJEKT KERETE

Nemzeti Korrupcióellenes Program (2015-2018)

Nemzeti Védelmi Szolgálat:
A „gyakorlati megvalósító”

KÖFOP-2.2.3-VEKOP-16-2016-00001. azonosító számú
„Kapacitásfejlesztés és szemléletformálás a korrupciós esetek nagyobb arányú felderítése, illetve megelőzése érdekében” c. projekt

➤ **Kiemelt célja: Szemléletformálás!**

1239/2017. (IV. 28.) Korm. határozat 7.b) pontja (2017-2018):

- Felhívja a belügyminisztert, hogy fokozottan érvényesítse a rendvédelmi szervek teljes állományának **képzése, felkészítése** során a korrupciómegelőzési és integritás szempontokat.

Belügyminisztérium: a Rendészeti Továbbképzésért felelős

A feladat: 6000 hivatásos állományú integritás szempontú továbbképzése

ALAPFOGALMAK: 2014 - 2015

A korrupció fogalma:

„A korrupció olyan jogellenes cselekedet, amely során valaki pénzért vagy más juttatásért, illetőleg ezek ígéretéért jogtalan előnyt biztosít mások számára.”

Az integritás fogalma (Nemzeti Korrupcióellenes Program):

„Sértetlenség feddhetetlenség, megvesztegethetetlenség, tisztaság.”

A szilárd erkölcsiség fogalma (saját kutatás):

- A szilárd erkölcsiség az ember azon **személyiségjellemzője**,
- amellyel elfogadja az érvényben lévő **társadalmi normákat** (beleértve a jogi, etikai szabályokat),
- azokat megingathatatlanul **betartja** és rendíthetetlenül **védi**.

➔ **„A korrupciós kihívásnak való ellenállás képessége”**

A szilárd erkölcsiséggel rendelkező kolléga:

- személyiségét, viselkedését és gondolkodásmódját tekintve teljes mértékben **megfelel a társadalmi normáknak** (írott és íratlan szabályoknak);
- azokat **hivatali** és **magánéletében** is minden körülmények között betartja;
- **életét** ezen szabályok és erkölcsi hitvallás mentén éli;
- továbbá mentes minden olyan körülménytől is, amely ezen jellemzőket negatív irányba befolyásolná. **„Nem elég tisztességesnek lenni, annak is kell látszani”**.

SZILÁRD ERKÖLCSISÉG A PSZICHOLÓGIA SZEMSZÖGÉBŐL

Erkölcsei dilemmák: (mentsd magad!)
pl. áldozat okolása, saját szerep csökkentése

Szilárd erkölcsű személyiség:

- Maslow: önmegvalósító személy
- Allport: érett személyiség
- Kohlberg: morális fejlődés, ...stb.

Korrupcióra hajlamosító személyiség:

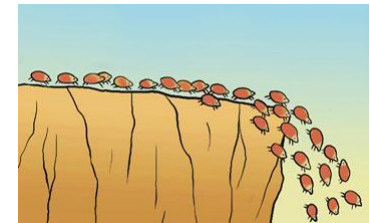
- Külső kontroll
- Sötét hármás: nárcizmus, machiavellizmus, pszichopátia
- Kockázatkeresés, ...stb.

Czibor Andrea – Malét-Szabó Erika
Horváth Ferenc – Mityók Csaba
Szentiványi Makó Hajnalka
Varjú Nóra – Varró-Horváth Diána Ágnes

Szemelvények a korrupció
pszichológiájából

dialog Campus

**Szociális
tanulásemélet**

Játékelmélet

(Fogolydilemma, Közjavak játéka)

Csoportnorma:

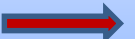
(Konformitás, Viszonyzás
normája, Korrupciós spirál)

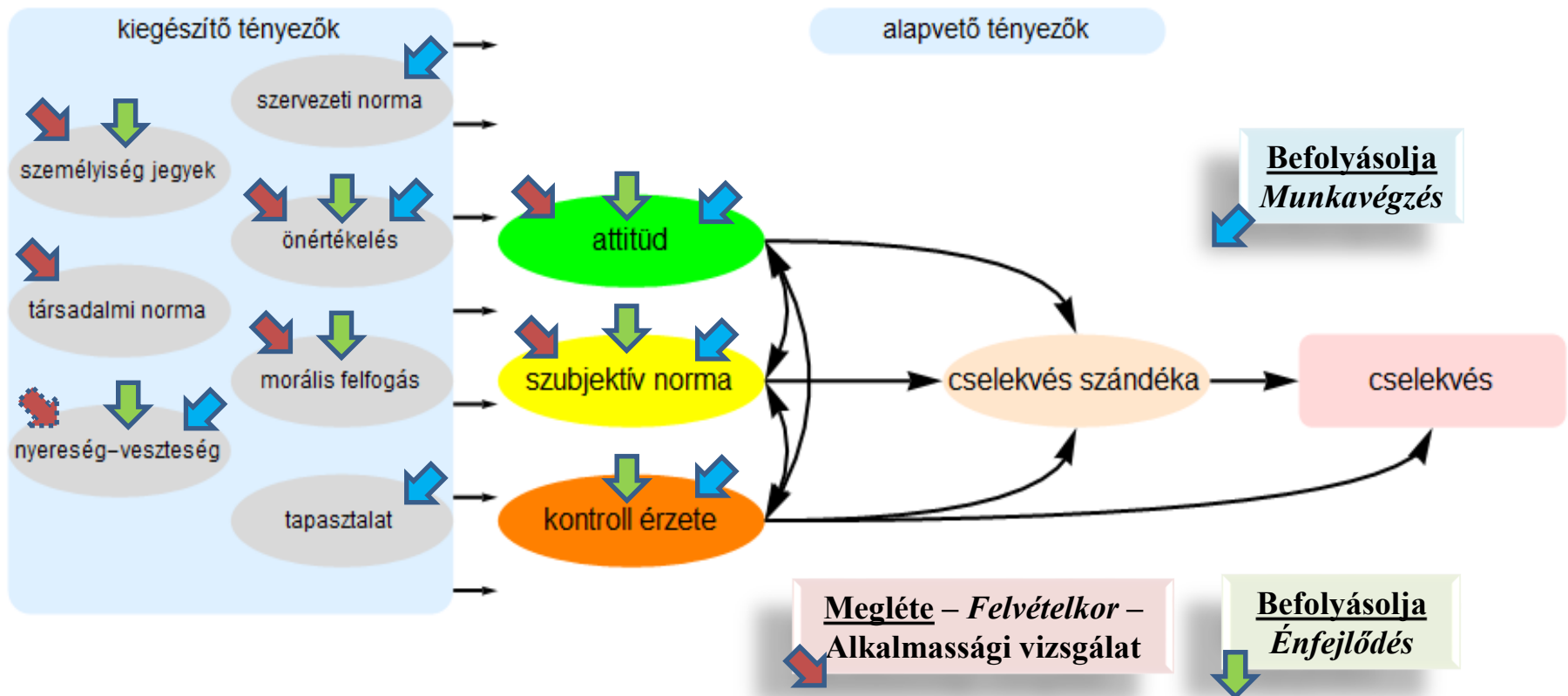
A SZEM MODELL (2015)

(Prof. Dr. Hunyady Gy. és Prof. Dr. Münnich Á.: *A rendvédelmi szervek személyi állományára vonatkozó szilárd erkölcsiség elvárás pszichológiai szempontú elemzése és modellezése* c. tanulmány alapján)

A **SZEM-modell** alapja a **tervezett viselkedés modell** (TVE) (Ajzen, 2005).

Alapgondolata:

- A korrupciót **véletlenül elkövetni nem lehet**;
- A szilárd erkölcsiség **nem velünk született**, hanem tanult tulajdonságunk,
 Képzéssel, szabályozással, példamutatással **befolyásolható!**

A „SZEM” KUTATÓMUNKA

2014

Miniszteri oktatási értekezlet:

a korrupció elleni hatékony fellépés pszichológiai eszközeinek kutatása

2015

elméleti „SZEM-modell” megalkotása

(Prof. Dr. Hunyady György és Prof. Dr. Münnich Ákos)

2015

A szilárd erkölcsiség mutató mérésének elővizsgálata

(papír-ceruza próbateszt; 149 fő aktív és tanuló rendőr)

2016

A rendvédelmi szervek szervezeti normáinak és kultúrájának vizsgálata *(12 interjú, 253 kérdőív, rendvédelmi állomány)*

2017

KÖFOP-2.2.3-VEKOP-16-2016-00001.sz. Projekt:

a szilárd erkölcsiség rendvédelemspecifikus jellemzői

AZ ELŐZETES KUTATÁSOK LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI

A rendőrnek tanuló magasabb kockázatúnak, ezzel együtt pedig alacsonyabb szilárd erkölcsiséggel rendelkezőnek bizonyultak, mint az aktív rendőrök.

A „jó rendőr”-rel szembeni elvárásoknak való megfelelést – melybe az első három helyen szereplő jellemzők között a szilárd erkölcsiség is beletartozik – a tanulók nehezebbnek ítélték, mint az aktív rendőrök.

A vezetők a korrupciós cselekedetekkel kapcsolatos felelősségüket elismerik, a korrupció elleni küzdelemben a vezető, példamutató szerepüket nyíltan vállalják.

Az állomány összességében elítéli a korrupciót.

Különösen veszélyeztetettnek tekinthetőek azok, akik szerint a szervezetben kialakult (klíma), a szervezetben elvárt (norma) és a véleményük szerint ideálisnak tekinthető viselkedések között eltérés, diszkrepancia van.

A képzés szerepe!

A PROJEKTBEN VÉGREHAJTOTT „SZEM-KUTATÁS”

6 rendvédelmi kutató

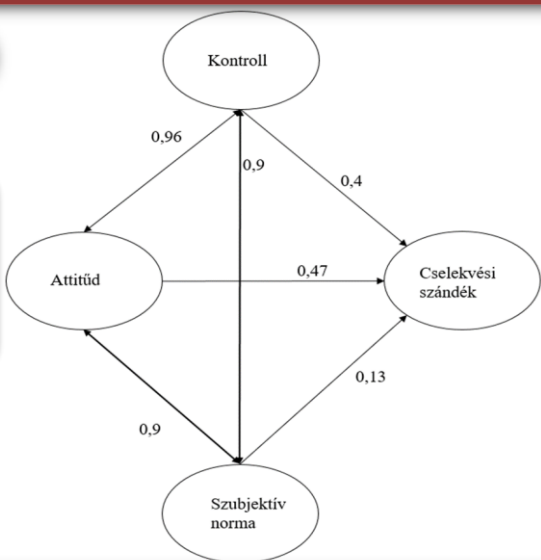
Debreceni Egyetem

A VIZSGÁLATI SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA	Interjú	Kérdőív
Rendőrség	56	233
Katasztrófavédelmi Szervezet	10	40
Büntetés-végrehajtási Szervezet	20	81
Polgári Nemzetbiztonsági Szolgálatok	-	39
Összesen	86 fő	393 fő

Ismert

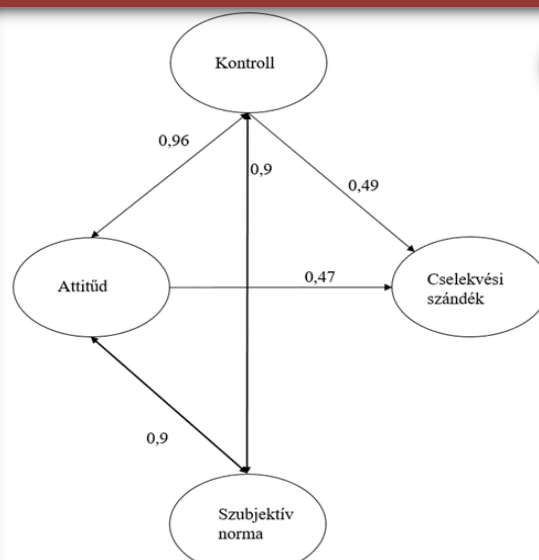
Reálisabb kép
Két típus:

- akin látszik
- és akin nem

Nem ismert

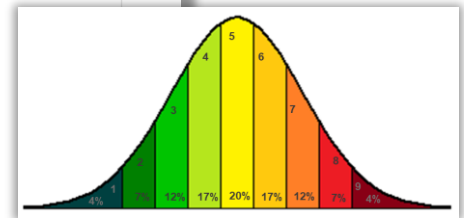
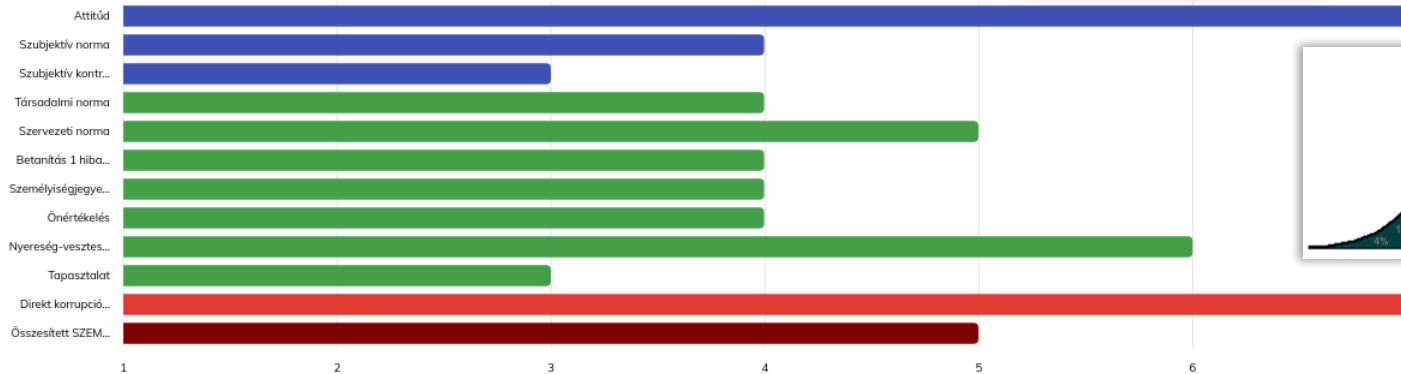
Előítéletes kép

A „SZEM-TESTZT”

Informatika

SZEM-PROFIL

2 körös
tesztelés

Validitás-
vizsgálat

SZERVEZETI KULTÚRA MEGÍTÉLÉSE

A SZEM-TESTBEN (VALIDITÁS-VIZSGÁLAT)

Nagyobb **esélyt** lát arra, hogy valaki **korrupcióba keveredjen**.

DE: **szerinte lehetetlen**, hogy **Ő maga**, rábeszélésre ugyan, de előbb-utóbb **belekeveredne** valamilyen apróbb korrupciós ügybe.

Szerinte:

...az a **legjobb** és az a **gyakoribb** is, hogy az **egyéni célokkal** szemben a **szervezeti célok** megvalósulása az elfogadottabb.

... a kollégák **saját érdekeinek a figyelembe vétele** az **elfogadottabb** és a **gyakoribb** a **figyelmén kívül hagyásával** szemben.

... a **rövidtávon jelentkező** feladatok megoldása a **gyakoribb** és az **elfogadottabb** a **hosszabbtávú eredményességre** való törekvéssel szemben.

...a **rövidtávú döntések** meghozatalában a „**több szem többet lát elv**”-vel szemben a **közvetlen „főnöki” döntéshozatal** az **elfogadottabb** és a **gyakoribb**.

... az **előre meghatározott munkaidőn** belüli munka lenne a **legjobb** az esetleg szükség esetén jelentős túlórával szemben.

„SZEM ÜZENET”

„A cél:
*a szemléletformálás és
a tudatos döntéshozás támogatása*”

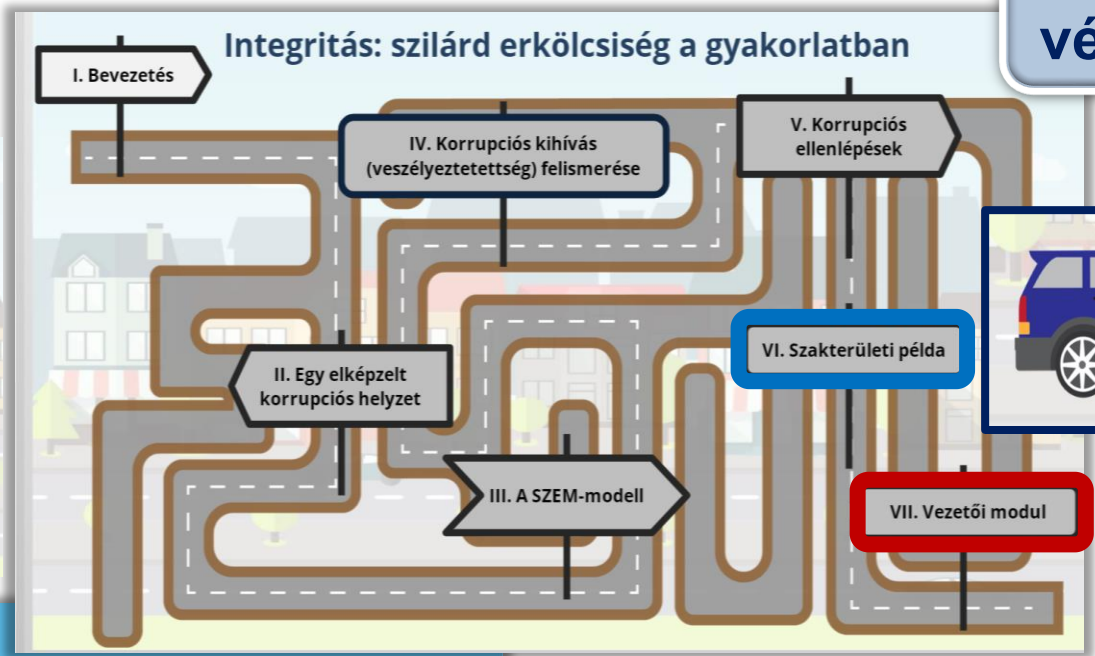
„Ehhez *saját élmény* szükséges:
*blended-learning tananyag
(e-learning és tréning)*”

E-LEARNING:

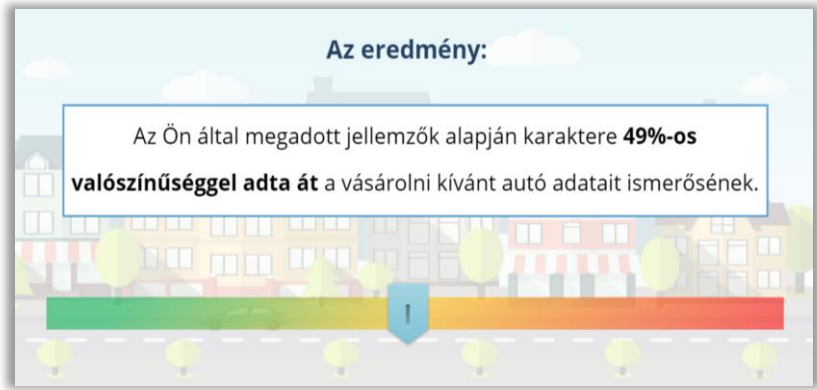
„INTEGRITÁS: SZILÁRD ERKÖLCSISÉG A GYAKORLATBAN”

49.348 fő
végezte el

K. István egyik jó barátja Szilárd Ernő, aki néhány éve már a BM-nél dolgozik, és sokat szoktak a saját munkájukról beszélgetni.

A SZEM-TRÉNINGEK

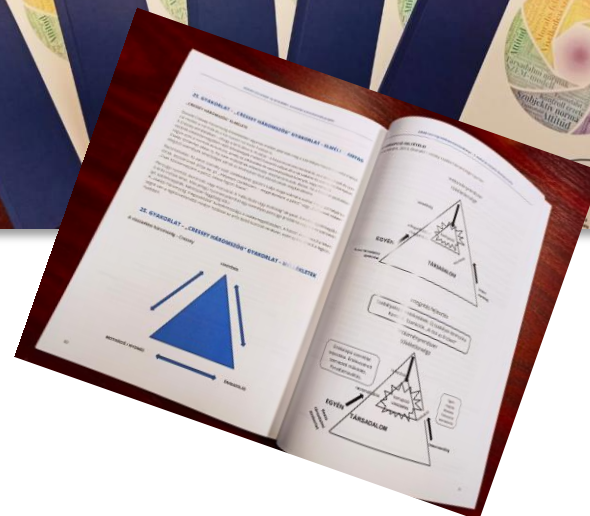
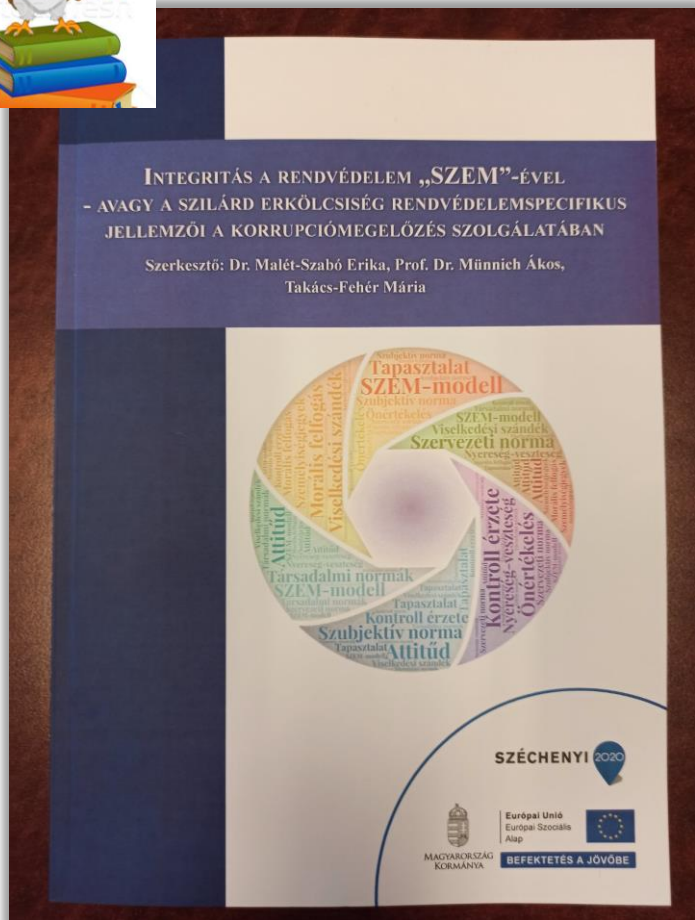
**11 db 3 napos
SZEM tréning**
(Pilot: 132 fő)

**57 tréner
kiképzése**

Célcsoportok szerinti bontás:

1. SZEM-tréning **vezetők** részére
2. SZEM-tréning **irányítók** részére
3. SZEM-tréning a belügyi szervek **bejövő** állományának részére
4. SZEM-tréning: a **csoportos** tényezők fejlesztésére
5. SZEM-tréning: az **egyéni** tényezők fejlesztésére
6. SZEM-tréning a **bűnügyi** szakterület végrehajtói állományának részére
7. SZEM-tréning a **közlekedésrendészeti és közrendvédelmi** szakterület végrehajtói állományának részére
8. SZEM-tréning a **határrendészeti** szakterület végrehajtói állományának részére
9. SZEM-tréning a **BV végrehajtói** állományának részére
10. SZEM-tréning az **OKF hatósági** szakterület végrehajtó állomány részére
11. SZEM-tréning az „**egyéb**” állomány részére

KIADVÁNYOK

WEBOLDAL:

[https://bmprojektek.kormany.hu/
kofop-2-2-3-vekop-16-2016-00001-
azonositoszamu-kapacitasfejleszt-
es-szemleletformalas-a-korrupcios-
esetek-nagyobb-aranyu-felderitese-
illetve-megelozese-erdekeben](https://bmprojektek.kormany.hu/kofop-2-2-3-vekop-16-2016-00001-azonositoszamu-kapacitasfejleszt-es-szemleletformalas-a-korrupcios-esetek-nagyobb-aranyu-felderitese-illetve-megelozese-erdekeben)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Dr. Malét-Szabó Erika Ph.D r. alezredes
erika.malet-szabo@bm.gov.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE